

2^E BIJEENKOMST DEELEXPEDITIE 'INNOVATIEVE OPHOOGTECHNIEKEN'

Van: Robert van Cleef, Welmoed Visser, Jeroen Mekenkamp
Aanwezig: Arend van Woerden (Sweco), Peter van Rooijen (Omgevingsdienst Midden-Holland), Jeroen Jansen (Alphen aan den Rijn), Frans Plu (Ministerie van IenW), Jeroen Mekenkamp (Platform Slappe Bodem), Lex Stax (Zelfstandig adviseur en Omgevingsatelier), Muriel Houdé (Arcadis en Hoogheemraadschap van Delfland), Bernd van den Berg (Omgevingsdienst Midden-Holland), Han de Rijk (Omgevingsdienst Regio Utrecht), Werncke Huslage (Provincie Zuid-Holland), Paul de Wilde (Rijkswaterstaat), Saskia Hommes (Deltares), Paul Prast (Alphen aan den Rijn), Robert van Cleef (NKB), Welmoed Visser (NKB)
Datum: 29 augustus 2018

1. Terugkoppeling en tussentijdse ontwikkelingen

In de 1^e bijeenkomst hebben we als groep input verzameld voor twee deelvragen. Deze zijn verwerkt tot een uitvraag en als volgt 'geland':

- Juridisch spoor: Lex Stax. Hij heeft deze zomer hard gewerkt om de deadline van eind augustus te halen. Waarvoor dank! Ter bespreking.
- Technisch spoor: Sweco (Arend van Woerden). Uitwerking ter bespreking.

Jeroen J.: Let op, het pilotproduct van Alphen heet schuimglas. Glasschuim is een ander product en voldoet nog niet aan de eisen.

Bernd: Onder een deel van een fietspad in de Krimpenerwaard is de techniek massastabilisatie toegepast. De kans is groot dat deze proef wordt uitgebreid met nog eens 2 km fietspad.

Discussie droogte en zetting

- **Keringen: Jeroen J.:** Vraag aan Muriel: Wat heeft de droogteperiode met de kruinhoogte van de veenkades gedaan? **Muriel:** Scheuren en schade aan asfalt. Schade aan de dijk zelf valt mee. Delfland heeft de waterpeilen op tijd omhoog gebracht. Wat getalletjes: in het gebied van Delfland zakt de dijk sws 1 cm soms 2 cm.
- **Andere infrastructuur, Stedelijk gebied: Robert:** Gouda kijkt ook naar de droogte. **Welmoed:** Het college vroeg de schade van droogte te kwantificeren. Schade aan groen en infra is berekend op € 400.000. Daarnaast nog een doorkijk gegeven aan schade voor infrastructuur op slappe bodem. De proefvakken in Kamerik lieten een versnelde zetting zien. Trek je het aantal droge zomers door dan is berekend dat de levensduur van de infrastructuur gehalveerd wordt. *Schade loopt dan in de miljoenen.* **Arend:** Heeft in opdracht van PSB gewerkt aan de Kosten in beeld studie: inzicht in kosten van slappen bodemproblematiek van gemeentelijke infrastructuur. Kosten op veen 2 keer zo duur. Gemeente moet dus ook twee keer zo hoge budgetten hebben. Studie wordt in september gepubliceerd. Sweco kijkt ook naar impact van klimaatverandering. Het blijkt dat droogteproblematiek significant een bijdrage levert aan bodemdaling. Sweco werkt aan een whitepaper.
- **Rijksinfrastructuur**

- **Saskia:** Deltares heeft ook een studie gedaan wat droogte betekend voor rijkswegen. Vervolgstudie: nader inzoomen op bermen en knooppunten . Studie staat op website NKB.
- **Jeroen M:** in hoeverre helpen lichtmaterialen nu om dit te voorkomen? Gewicht is een belangrijke factoren maar eigenlijk moet je naar de gehele omgeving kijken. **Saskia:** Veel gemeenten hebben zout gestrooid tijdens droogte. Wat zijn daar gevolgen van? **Bernd:** Door de droogte komen fietstegels los (nieuwsbericht Gouda).

Welmoed: Regiodeal Bodemdaling Groene Hart. Afstemming heeft plaatsgevonden en er is een brede samenwerking/input ontstaan. Colleges van de initiatiefnemers hebben ingestemd met de two-pager + bedragen. Moet 1 september ingediend. Oktober/November uitslag. Daarna uitwerken. In mei volgend jaar ondertekening. Kansen voor extra geld voor het NKB.

2. Voorlopige bevindingen juridisch spoor (Lex Stax)

Rondje algemeen: **Welmoed/Robert:** Goed stuk, goed opgebouwd, lekker leesbaar.

Eu regelgeving

- **Bernd:** Heeft al gereageerd via de mail. Er is altijd gezegd dat er in Europese regelgeving ruimte zit. Hij wil graag weten waar dat dan staat, waarom moeten we dit nu zo doen zoals we het hebben geregeld in NL-wetgeving.
- **Lex:** EU is heel complex, dan moet je wel een gerichte vraag hebben anders is het zoeken naar een speld in de hooiberg.
- **Frans:** EU kennis hebben wij ook in huis. We kunnen helpen.
- **Jeroen J:** De bestaande twee typen uitloogproeven hebben we als NL bedacht. Er komt straks op Europees niveau een methode voor de uitloogproef en die wordt dan bindend. We blijven nationaal wel verantwoordelijk voor de normen. Methode is dan over gelijk, de waarde die aan de uitkomst wordt gehangen is per land verschillend.

Schets juridisch spoor en reactie hierop

- **Jeroen J:** Waar je tegen aan loopt is dat innovatie soms tegen de bestaande regelgeving aanloopt. Gelukkig is daar in Alphen met ODMH (dank Peter en Bernd) ruimte voor gevonden. Artikel 13 is gebruikt en de zorgplicht/monitoring 10 jaar is vangnet.
- **Paul P:** Wens: beoordeel materiaal op de vorm die het heeft i.p.v. het te vernalen.
- **Frans:** Regelgeving komt ook voort uit wens uniformiteit, algemene regels. Dit sluit maatwerk uit. Dit heeft zijn voor- en nadelen. Er ligt ook een verantwoordelijkheid bij de producent om materialen te ontwikkelen die de toets kunnen doorstaan. Er is ook met producenten gesproken. Als er wensen zijn geef dat dan ook aan in de consultatieronden. Aanvullingsbesluit is de enige kans om ruimte maken.
- **Jeroen M.** Aanvullingsbesluit biedt geen ruimte voor maatwerk. Deadlines om input te leveren voor koepels is 1oktober, overige partijen 1 september. Zou dit via VNG kunnen? Vz PSB is lid van de commissie ruimte van VNG.
- **Bernd:** ODMH wil ook een reactie sturen, via PSB dit stuk inbrengen?
- **Robert:** We kunnen het via meerdere kanten benaderen. Gemeenten kunnen dit ook kenbaar maken via VNG.

Afspraken:

- **Allen:** per mail commentaar aanleveren voor 7 september.
- **Bernd/Han:** Te kort dag om alle gemeenten los te benaderen. Lijn is nu dat Bernd teksten deelt, dat ODMH en ODRU zienswijze inbrengen bij VNG zodat VNG dit als koepel kan doen.

- **Jeroen M:** Stuurt een zienswijze namens PSB en gebruikt hiervoor dus input van Bernd.
- **Lex:** Uitwerking aanvullingsbesluit toevoegen aan het stuk en EU regelgeving uitloging. En maakt met Frans en Bernd een afspraak om dit te bespreken. In het stuk ook een haakje maken met bodemdaling. In de intro even noemen wat het uitgangspunt is: innovatieve ophogtechnieken voor de infrastructuur, ook massastabilisatie en dergelijke (geen tupsurf etc). Welke materialen voldoen wel/niet. Ook opmerking maken richting consultatieronde over transportmogelijkheden en beperkingen. Stuk half september gereed.

Discussie term ophogmaterialen

Voorstel is de term innovatie ophogtechnieken ter vervangen door levensduurverlengende funderingstechnieken voor de infrastructuur. Dit wordt in het overleg akkoord bevonden maar via de mail heeft nog een discussie plaatsgevonden.

Ter bespreking voor de volgende keer (en wie nog meer varianten heeft, kan dan aanvullen):

- bodemdaling beperkende funderingstechnieken
- levensduurverlengende funderingstechnieken op slappe bodem
- levensduurverlengende funderingstechnieken voor de infrastructuur

3. Aanpak technisch spoor (Arend van Woerden, Sweco)

Arend: Sweco heeft de uitvraag intern besproken met specialisten en wil graag uit dit overleg halen waar de kern van de vraag zit en hoe het product eruit moet komen te zien. Over de materialen is namelijk vrij veel bekend. Er zijn voldoende publicaties. Waarom komt die vraag?

Robert: Het NKB heeft o.a. tot doel inzicht te bieden in de kennis die er is, wat er ontbreekt, welke innovatieve technieken er zijn met als doel de sector te ondersteunen. Om het concreet te maken: civieltechnici hebben andere info nodig dan beleidsmakers, beheerders en bestuurders. Het blijkt dat overzicht vaak toch lastig te vinden zijn. Het doel is dit te ontsluiten en eenduidig te presenteren in een makkelijke vorm. Dus overzicht bieden, en op die onderdelen die techniek adresseren.

Conclusie: Overzicht maken van technieken die bodemdaling kunnen vertragen met de bijbehorende eigenschappen. Met kennisvraagstukken. Materiaal, toepassing, Wat maakt de techniek aantrekkelijk en wat zijn de beperkingen. En daaraan toevoegen ook een beoordeling hoe de nieuwere technieken zich verhouden tot de al breder toegepaste materialen. Onderscheid maken in bestaande en nieuwe aanleg. **Vorm:** Excel, levend document. **Idee:** Sessie organiseren om 'wiki' uit te breiden (wel regie).

Arend: uitwerking 7 september in groep delen , product klaar voor Veenomeen.

Allen: aanvullingen voor 14 september aan Arend mailen, en aanmelden voor Veenomeen.

4. Tool kit bodemdaling (toelichting door Saskia Hommes, Deltares)

Saskia geeft een presentatie van de Tool kit. Deze is bijgevoegd aan het verslag. Deltares heeft dit gemaakt voor RWS en is nog in ontwikkeling. Er zitten circa 300 instrumenten in die voor allerlei bodemvraagstukken toegepast kan worden. Er is ook een proces gemaakt gericht op bodemdaling. Deltares wil graag op de Bodem Breed dag een sessie wijden aan discussie over model met bijbehorende instrumenten. Een soort proeftuin. En ze wil ook graag met deze groep samenwerken om vraag en kennis op elkaar af te stemmen. Ook krijgt onze deelexpedite uitgebreid het podium op

Onderwerp: Verslag tweede bijeenkomst Deelexpeditie
'Innovatieve ophogtechnieken'
Van: Robert van Cleef, Welmoed Visser, Jeroen Mekenkamp
Datum: 29 augustus 2018

13 november op de Bodem Breed Dag omdat we een sessie mogen organiseren over Innovatieve levensduurverlengende technieken.

5. Planning en vervolg

Volgende vergadering: 29 oktober: 14.00 – 16.00 uur. Het zou leuk zijn om dit te doen op een locatie waar men actief is met ons onderwerpo. Gedacht wordt aan de gemeente Westland of de gemeente Krimpenerwaard.